

LỊCH SỬ TRƯỜNG

TRUNG HỌC TƯ THỰC MINH ĐỨC

*****

1952-1959

Từ ngày 07-11-1953, nhà thờ giáo xứ trung tâm thị tứ Pleiku đã được xây dựng do Linh mục Joseph Simon Curien (còn gọi là cố Kim), bên cạnh nhà thờ thường có một trường học được xây dựng theo, để dạy giáo lý, và chương trình học cho học sinh, ngày đó có một trường 4 gian (dấu vết chỉ còn lại khung nền trong những năm chúng tôi học, tên chính thức thì có mấy nguồn tin, duy nguồn từ thầy Tùng, nhân viên văn phòng của trường Minh Đức thì tên là Saint Louis, đáng tin cậy... và còn có tên khác nữa, nay vẫn còn là một thắc mắc lớn.)

Linh mục Phaolô Võ Quốc Ngữ thay cố Kim quản giáo xứ từ năm 1959, Ngài vẫn giữ nguyên tên trường.

1960-1965

Ngày 15-1-1960 Đức cha Paul Seitz bổ nhiệm Linh mục Gioan Nguyễn Trí Thức chức vụ Đại diện Thừa Ủy vùng Pleiku. Năm 1960 Cha đã đặt tên cho trường là Tiểu học Minh Đức, sau đó năm 1965 phát triển thêm trung học đệ nhất cấp rồi đến năm 1969 có trung học đệ nhị cấp, tên trường Minh Đức có lẽ là tên Cha yêu mến, vì trong những năm 1957-1959 Ngài đặc trách trường trung học Minh Đức Buôn Ma Thuột, khi còn là phụ tá quản xứ BMT, và quản nhiệm giáo xứ Châu Sơn BMT.

Từ năm 1960, dân số Pleiku tăng nhanh, về địa lý, tỉnh lỵ Pleiku được thành lập tách rời khỏi nội vùng quận Lê Trung (Quận sở Lê Trung dời về Mang Yang, chỗ cũ được sửa sang lại thành khu Biệt Điện), dân từ đồng bằng Quảng Nam, Bình Định, Quảng Ngãi di dân lên theo chính sách dinh điền như một thay đổi lớn của vùng trước đây còn gọi là Hoàng Triều cương thổ, vùng Cà-Lơ (vùng cao tiếng Chăm) hoặc người thượng (thượng : trên cao (tiếng Hán-Việt) hay Mơi, (mọi) tiếng người Pháp dùng, cùng với việc thành lập Quân Đoàn II với Bộ Tư Lệnh đóng trên đường đi ra Biển Hồ (đối diện làng Kép, và là vị trí

của Tỉnh Đội ngày nay) và lên KonTum, các dinh điền, các khu trù mật; Khu chợ Mới được thành lập và bên xe cũ được chuyển lên gần khu chợ Mới và cây xăng Caltex. Lúc đó tại trung tâm thị xã Pleiku có các giáo xứ theo sự phân chia địa sở mới: Giáo xứ Pleiku II (tức giáo xứ Hiếu Đạo sau này) ra đời và Linh mục Phaolô Võ Quốc Ngữ là Chánh xứ và Giáo xứ Pleiku I (giáo xứ Thăng Thiên), với Linh mục Gioan Nguyễn Trí Thức làm Chánh xứ. Trong năm 1960 này, Cha sở Nguyễn Trí Thức đã thành lập một trường học và đặt tên là trường Tiểu học Minh Đức (hình 1) gồm các lớp mẫu giáo và cấp tiểu học là dãy nhà trệt nằm bên đường Lê Lợi (vị trí của trường phổ thông Lê Lợi hiện nay- hình 6). Giúp việc cho ngài có Cha phó xứ Giuse Đoàn Đức Thiệp (1960-1962)

1965-1969

Để đáp ứng nhu cầu của nhân dân trong thị xã và của giáo dân Pleiku, Cha Chánh xứ giáo xứ Pleiku I đã gấp rút hoàn thành một số cơ sở văn hóa giáo dục: năm 1965, xây thêm dãy nhà trệt làm trường Trung Học (sau này có lúc làm nhà tạm sinh hoạt). Học sinh ghi tên học tại trường này không chỉ là con em của giáo dân trong giáo xứ mà còn có cả con em của các tầng lớp dân cư khác trong thị xã. Nguồn giáo sư giảng dạy tại Trung học Minh Đức lúc đó gồm các giáo sư dạy trường Trung Học Công Lập Pleiku tham gia dạy giờ như: Thầy Thái Văn Duy, Nguyễn Đăng Dự, Nguyễn Văn Hào, Lê Ngọc Bưu. Thầy Cao Đình Vưu, thầy Trần Đình Thành (Kennedy), Cô Vũ Thị Bích... và các giáo sư của riêng trường như : thầy Phan Ngọc Nguyên, thầy Nguyễn Văn Huân, thầy Trần Ngọc Toàn, thầy Mai Văn Doanh, thầy Đặng Phúc Nguyên, thầy Nguyễn Hường, thầy Võ Hoàn, thầy Nguyễn Vận, thầy Nguyễn Văn Huy, thầy Phan Ngọc Bình, thầy Nguyễn Sơn, Vũ Hoàng, thầy Hiếu Anh, Cha Thê, Frère Hân, Frère Phúc... và một số thầy khác như Trương Phụng, thầy An, thầy Hòa, thầy Đài, một số thầy thuộc quân đội dạy được một thời gian ngắn phải đổi đi,... Cô Tình, cô Vũ Thị Lạng... ngoài ra còn các thầy đến từ trường Thiếu Sinh Quân như: thầy Sinh, thầy Hải, thầy Chấn...

Sĩ số của trường ở thời điểm này khoảng gần 3,000 học sinh. Cha Phó xứ Pleiku I (Thăng Thiên) Vinh Sơn Nguyễn Bá Quý được bổ nhiệm làm Hiệu trưởng trường Minh Đức (1966-1969). Dưới nhiệm kỳ Hiệu trưởng của Linh mục Nguyễn Bá Quý, thầy Trần Ngọc Toàn đã chủ động mời một số giáo viên Mỹ đến luyện giọng Anh Mỹ và dạy cho học sinh, nhưng không nhiều.

1969-1971

Qua năm 1969, giáo xứ xây dựng ngôi trường Minh Đức với 4 tầng lầu bên phía đường Lê Lợi (vị trí giữa quán cơm xã hội hội đó và dãy nhà dành cho các lớp Tiểu học- hình 2) đồng thời sửa sang dãy nhà của trường Tiểu học và Mẫu giáo nằm cạnh đó trên đường Lê Lợi.

Ngày 22-8-1969, Cha Micae Hoàng Đức Oanh được Đức Giám Mục bổ nhiệm làm Phó xứ Pleiku I (Thăng Thiên) đồng thời được cha Giám đốc bổ nhiệm là Hiệu trưởng trường Trung Học Minh Đức (1969-1971). Trong thời gian từ 1970-1971 giáo xứ Pleiku I chuẩn bị cho việc xây dựng một Thánh đường mới nhưng vì nhiều nguyên nhân ngoài ý muốn (trong đó nguyên nhân chủ yếu là Cha Chánh xứ Gioan muốn dành tiền để đầu tư vào việc phát triển trường Trung Học Minh Đức) nên ngôi Thánh đường này đã không được tiến hành xây dựng, mặc dù vật liệu làm nền móng hầu như đã tạm đủ; ngoại trừ việc hoàn thành được dãy nhà xứ mới dùng làm cư xá cho giáo sư dạy ở trường, một phần làm thư viện Minh Đức. Dãy nhà một tầng mới xây dựng này từ năm 1976-1983 được Sở Văn Hóa Thông Tin Gia Lai-KonTum mượn để làm Thư Viện Tỉnh- (hình 8).

Thời kỳ Linh mục Micae Hoàng Đức Oanh làm Hiệu trưởng, với nhiệt tình trong sự nghiệp giáo dục, Cha đã mời một số Tiến sĩ Cổ vấn Hoa kỳ đến dạy ngoại ngữ cho lớp 10 ban C. Có thể nói rằng ban C được trường Minh Đức tổ chức dạy đầu tiên trên cao nguyên. Niên khoá 1970-1971, lớp 10 ban C/Minh Đức đã có 16 học sinh và lớp 11C đầu tiên của trường chỉ có một học sinh duy nhất, bạn Nguyễn văn Lắm đỗ tú tài 1 ban C năm 1971.

Năm 1970, trường TH Minh Đức đã xuất bản 2 cuốn sách: "Phụ Huynh Liệu Đã Lỗi Thời", và 'Tuổi Trăng Tròn' của thầy Đặng Phúc Nguyên dịch từ bản tiếng Pháp, bằng Động từ Bất Quy Tắc được sự nhượng quyền của tác giả, các tập thơ Tan Mùa, Dựng Mùa, đặc san, giai phẩm, bản tin tháng khổ A4 gồm 8 trang, và chuẩn bị hướng tới thành lập Nhà Xuất Bản Minh Đức thì Cha Hoàng Đức Oanh được chuyển nhận nhiệm vụ mới, công việc dở dang.

Hàng tháng có bích báo của mỗi lớp, hàng năm đều đặn có giai phẩm Giáng sinh và Đặc San Hè, quay ronéo hay thuê nhà in Tân Tân in, có chương trình văn nghệ đêm Noel, và văn nghệ phát thưởng, ban nhạc toàn cây nhà lá vườn (học sinh) nhưng chơi rất rôm rả... có những đêm thơ nhạc Minh Đức hay chiều thứ bảy Minh Đức (các lớp 10, 11 được dự vì nói về đề tài tình yêu học sinh với học sinh, đề tài tình yêu thầy và trò, nhưng được vài lần phải giải tán, vì

giới nghiêm, vì học trò quây các thầy giáo trẻ và vì e ngại học sinh quá trớn sẽ coi nhờn thầy giáo...)

Cũng năm 1970, bầu cử Ban Đại Diện Học Sinh, hình thức dân chủ học đường đầu tiên trên cao nguyên, có phóng viên Thanh Bình đến quay phim nhựa, chiếu đầu giờ ở rạp Thăng Long và Diên Hồng, có tin rằng kênh TH-9 Saigon cũng đưa vào thời sự.

Trung học Minh Đức có thư viện khởi đầu trên 5.000 đầu sách khi thành lập, lượng sách không ngừng tăng từ các nguồn quà tặng thư viện Alexandre De Rhode Saigon, Giáo Hoàng học viện Đà Lạt, những sách do thân hào nhân sĩ trong và ngoài tỉnh gửi tặng.

Từ 1971 Địa sở Pleiku I mang tên mới: Giáo xứ Thăng Thiên. Cũng từ thời điểm này, nhà thờ cũ và hang đá phía trước mặt được san bằng để chuẩn bị cho việc xây dựng nhà thờ mới, một nhà thờ tạm bằng gỗ che tôn được dựng lên tại góc đầu dãy nhà làm các lớp học của trường Trung Học Minh Đức thuở sơ khai (tức phía sát đường Quang Trung)

1972-1975

Thời gian này Cha Giuse Trần Sơn Nam được bổ nhiệm làm Phó xứ (22/8/1971- 28/9/1975) và kiêm nhiệm thêm chức Hiệu trưởng trường Minh Đức từ 22-8-1971 đến 17-3-1975.

Từ sau 1975, cơ sở giáo dục này đã phải chuyển giao cho Nhà nước quản lý làm trường phổ thông Trung Học Pleiku (cấp 3). Hiện nay cơ sở này và dãy phòng học của các lớp Tiểu Học trước kia trở thành trường phổ thông Lê Lợi (hình 4 và 6)

LHTV và K'sor Phúc sưu tầm & tổng hợp
Tháng 10 năm 2014

(Mong nhận được ý kiến bổ sung, hiệu chỉnh của quý Thầy Cô cùng các CHS MĐ... xin gửi về địa chỉ email Cửu Dũng/Liên Trường Pleiku website: lientruongpleiku@gmail.com - Cảm ơn)

H1: Một góc VĂN PHÒNG TRƯỜNG TRUNG HỌC TƯ THỰC MINH ĐỨC

H2: Văn phòng Trường TTH Minh Đức
(lúc này đang cải tạo sân chơi bên tiểu học)

H3: Trường Trung tiểu học Tư Thục Minh Đức

H4: Trường phổ thông cấp 3 Pleiku

H5: Trường cấp 3 Pleiku

H6: Trường phổ thông Lê Lợi hiện nay.

H7: HIỆU ĐOÀN MINH ĐỨC, PHÙ HIỆU

Hình 8: Khu cư xá giáo sư, phía dưới là thư viện trường,
lúc đó do chị Nguyễn Thị Thúy Nga phụ trách

LHTV và K'sor Phúc sư tâm & tổng hợp

*****